

مجموعه کتب همراه کارشناسی ارشد علوم

کلیات مسائل ادبی

ویژه گروه علوم انسانی

شامل: شرح درس

✓ نکته

✓ مثال‌های حل شده

✓ نکات کلیدی

✓ تست‌های طبقه بندی شده

✓ پاسخ تشریحی تست‌های طبقه بندی شده همراه با سطح بندی سوالات

»

تألیف: فاطمه مرادی

بهار ۸۷

سرشناسه:	مرادی، فاطمه، ۱۳۵۹-
عنوان و پدیدآور:	کلیات مسائل ادبی - ویژه گروه علوم انسانی شامل: شرح درس، نکته، مثال‌های حل شده ... / تألیف: فاطمه مرادی.
مشخصات نشر:	تهران: علوی فرهیخته، ۱۳۸۷.
مشخصات ظاهری:	۱۹۹ ص: مصور، جدول: نمودار. ۲۲ × ۲۹ س.م
فروست:	مجموعه کتب همراه کارشناسی ارشد علوی.
شابک:	۶۵۰۰۰ ریال: 3-073-169-964-978
یادداشت:	فیبا
یادداشت:	عنوان دیگر: همراه کارشناسی ارشد علوی / کلیات مسائل ادبی
یادداشت:	کتابنامه: ص. ۱۹۹.
موضوع:	دانشگاه‌ها و مدارس عالی - - ایران - - آزمون‌ها.
موضوع:	کلیات مسائل ادبی - - راهنمای آموزشی (عالی).
موضوع:	کلیات مسائل ادبی - - آزمون‌ها و تمرین‌ها (عالی).
موضوع:	آزمون‌های دوره‌های تحصیلات تکمیلی - - ایران.
رده‌بندی کنگره:	۱۳۸۷ ک ۸ ۴ م / LB۲۳۵۳
رده‌بندی دیویی:	۳۷۸/۱۶۶۴
شماره کتابخانه ملی:	۱۳۲۱۴۰۳

انتشارات علوی فرهیخته

نام کتاب:	همراه کارشناسی ارشد علوی / کلیات مسائل ادبی
تألیف:	فاطمه مرادی
ناشر:	علوی فرهیخته
نوبت چاپ:	اول - ۸۶
حروفچینی:	علوی
صفحه‌آرایی:	غلامزاده
شمارگان:	۱۰۰۰ نسخه
قیمت:	۶۵۰۰ تومان
شابک:	۳-۰۷۳-۱۶۹-۹۶۴-۹۷۸ ISBN: 978-964-169-073-3

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به ناشر است و هر نوع استفاده بدون اجازه کتبی ناشر ممنوع و قابل تعقیب و پیگرد قانونی خواهد بود.

نشانی: میدان انقلاب - خیابان جمالزاده جنوبی - خیابان کلهر - پلاک ۱۲

تلفن: ۶۶۵۶۴۲۱۷ - تلفکس: ۶۶۵۶۴۲۲۲

یادداشت ناشر

مجموعه حاضر که با عنایات حضرت باری تعالی و بواسطه زحمات بی‌دریغ و ساعت‌ها کار گروهی دهها تن از نخبگان عرصه علم و دانش تهیه و تدوین گردیده، تحفه‌ای است ناقابل که انتشارات علوی فرهیخته افتخار آن را دارد تا به حکم وظیفه، پیشکش تمامی دانشجویان، فارغ‌التحصیلان دوره کارشناسی و علاقمندان به تحصیلات تکمیلی نماید. بی‌گمان انگیزه ناشر از ارائه مجموعه حاضر، ارتقاء سطح کیفی و کمی کتاب‌های آمادگی آزمون کارشناسی ارشد، به سطحی بالاتر از آنچه تاکنون ارائه شده است، می‌باشد. بدین خاطر، پیش از آغاز مرحله نگارش و تدوین با شناسایی نقاط ضعف موجود در مجموعه‌های مشابه، سعی در مرتفع نمودن آن و گردآوری مطالب علمی از کتب مرجع و جزوات اساتید برتر با توجه به سرفصل‌های معرفی شده از سوی شورای عالی آموزش و برنامه‌ریزی نموده است و بدین جهت است که با افتخار ادعای آن را داریم که نسل نوینی از کتاب‌های کمک آموزشی، در مقطع کارشناسی ارشد را ارائه نموده‌ایم.

بی‌تردید هیچ دلیلی جز مطالعه دقیق مجموعه حاضر نمی‌تواند صدق این ادعا و مبین گفتار ما باشد. لیکن جهت مزید اطلاع داوطلبان به اختصار پاره‌ای از ویژگی‌های بارز مجموعه حاضر را بیان می‌نمائیم.

۱- تألیف گروهی

گردآوری مطالب علمی و تدوین کتاب حاضر را، گروهی از برترین نفرات آزمون‌های کارشناسی ارشد و دکترا بر عهده داشته‌اند به طوری که همواره این اعتقاد راسخ در بین مسئولان انتشارات علوی فرهیخته وجود داشته است که حاصل و ثمره کار گروهی نتیجه‌ای بس مطلوب‌تر و مفیدتر از کتابهایی که توسط یک مؤلف منفرد تألیف می‌گردد، خواهد داشت.

۲- جامعیت مجموعه حاضر

مدیریت زمان بی‌تردید یکی از دغدغه‌های اصلی تمامی داوطلبان کنکور کارشناسی ارشد می‌باشد. در مجموعه حاضر با تمام توان کوشیده شده است جامعیت مباحث مطروحه همواره لحاظ گردد، به طوری که داوطلب جز در موارد نادر و استثنایی ضرورتی برای مراجعه به سایر جزوات و یا حتی کتب مرجع احساس ننماید.

۳- کاربردی بودن مباحث

دید غالب در تهیه متون علمی مجموعه حاضر، کسب نتیجه در آزمون کارشناسی ارشد بوده است، لذا با بررسی آزمون‌های سنوات گذشته و استخراج تست‌ها و طرح سؤالات احتمالی از مباحث مختلف، سعی شده است از مطالبی که احتمال طرح سوال از آن‌ها کمتر از یک درصد است، به طور خلاصه و تنها در حد اشاره یاد شود تاوقت داوطلب به افزایش تبحر بر مباحث اصلی متمرکز گردد.

۴- بهره‌گیری از کتب مرجع معتبر و متعدد و جزوات برتر

در تألیف این اثر، تمامی سعی بر آن بوده است که از کتب مرجع و نیز جزوات اساتید برتر دانشگاه‌های معتبر استفاده شود تا بدین ترتیب مجموعه حاصل دارای بالاترین درجه خلوص علمی بوده و ضمناً حاوی نکات برجسته و مهم در هر فصل که بتواند در آزمون کنکور کارشناسی ارشد مفید واقع گردد.

۵- نکته‌ها و مثال‌ها

نکته‌ها و مثال‌ها یکی از ارکان اصلی مجموعه حاضر را تشکیل می‌دهد. به طوری که در تمامی فصول نکته‌ها به صورت کاملاً متمایز ذکر گردیده و بلافاصله یک مثال بعد از آن آورده شده است تا کاربرد آن نکته را در عمل به طور عینی به داوطلب نشان دهد. بدین ترتیب از ترکیب نکات و مثال‌ها مجموعه‌ای کاملاً علمی - کاربردی مهیا شده است.

۶- تست‌های سطح‌بندی شده

سطح بندی تست‌ها، آنهم به طور دقیق و کاملاً کارشناسی، یکی از ویژگی‌های منحصر به فرد این مجموعه است که به اشکال مختلف می‌تواند نقاط ضعف داوطلب را پس از مطالعه این اثر معین نماید. بدین ترتیب داوطلبان کنکور کارشناسی ارشد می‌توانند با توجه به سطح تستی که درست یا غلط پاسخ داده‌اند، راجع به اطلاعات علمی خود قضاوت نموده و جهت برنامه‌ریزی درسی و مطالعه فصول از آن استفاده نمایند.

۷- پاسخ‌های کاملاً تشریحی

از نظر ناشر، پاسخ تشریحی تست‌های مندرج یکی از مهم‌ترین قسمت‌های کتاب در فرآیند آموزش می‌باشد. زیرا هنگامی که یک داوطلب در انتخاب پاسخ صحیح یک تست دچار خطا می‌شود، معلوم است که در آموختن آن نکته یا نکاتی که در تست لحاظ گردیده، موفق نبوده است.

لذا پاسخ‌های واقعاً تشریحی می‌توانند علاوه بر نقش آموزشی بسیار قوی و بازآموزی مجدد مطالب درسی، بهترین و کوتاه‌ترین راه برای حل تست را در پاسخ‌های تشریحی به داوطلب بیاموزد. بدین ترتیب حل تست‌های این مجموعه همراه با پاسخ تشریحی یک دوره بازآموزی کامل خواهد بود.

۸- کادر فنی متبخر

برخلاف آنچه در اکثر کتاب‌های کمک آموزشی به لحاظ فرآیند چاپ و صفحه‌بندی نامطلوب دیده می‌شود، انتشارات علوی فرهیخته اهمیت وافر را صرف افزودن به کیفیت فرآیند چاپ از لحظه تایپ متن، رسم اشکال و صحافی نموده است تا در نهایت داوطلب با اثری چشم‌نواز روبرو گردد.

بی‌تردید علی‌رغم تمامی تلاش دست‌اندرکاران مجموعه حاضر در جهت ارائه اثری خالی از عیب و نقص، از شما داوطلبان گرامی و نکته‌سنج و تیزبین انتظار دارد تا ما را از پیشنهادات، انتقادات و تذکرات بجای خود مستفیض نمایید. در پایان لازم است از تمامی عزیزانی که در ماه‌های طولانی آماده‌سازی این اثر ما را یاری کرده‌اند صمیمانه تشکر و قدردانی نمایم به ویژه جناب آقای مهندس فرزاد شریفی (مدیریت اجرایی)، سرکار خانم فاطمه مرادی (مؤلف)، سرکار خانم غلام‌زاده ناظر فنی (صفحه‌بند) و گروه ویراستاری انتشارات.

«بنام پاک پروردگار یکتا»

مجموعه حاضر، چکیده‌ای از قسمت‌های مهم منابع آزمون کارشناسی ارشد رشته «زبان و ادبیات فارسی» در بخش «کلیات مسائل ادبی» می‌باشد، که با توجه به ضریب بالای آن (ضریب ۴)، یکی از پایه‌های موفقیت در آزمون دوره ارشد، به شمار می‌آید.

در این مجموعه، ضمن بررسی سطر به سطر و توضیح تمامی نکات مهم کتاب‌های منابع آزمون، تعدادی از سؤالات آزمون‌های سال‌های پیش نیز بررسی شده‌اند.

با توجه به حجم و مجلدهای زیاد کتاب‌های «کلیات مسائل ادبی» آزمون کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی، این مجموعه یک جلدی و فشرده، می‌تواند موجب رضایت مندی و موفقیت دانشجویان عزیز باشد که مصمم به پیروزی در این آزمون هستند. همچنین این کتاب، می‌تواند در مقاطع دیگر تحصیلی نیز، مورد استفاده دانشجویان قرار بگیرد.

در هر فصل، یکی از بخش‌ها، معرفی و بررسی شده و ضمن شرح و توضیح قسمت‌های مهم هر کتاب، به نکته‌های مهم نیز اشاره شده است و در پایان هر فصل، نکات کلیدی و سپس ۲۵ سؤال از نمونه سؤالات آزمون‌های سراسری سال (۱۳۷۶) تا (۱۳۸۶)، همراه با پاسخ تشریحی و ذکر دقیق منبع و طبقه‌بندی از نظر ساده، متوسط یا دشوار بودن سؤال‌ها، آورده شده است.

در پایان، با آرزوی پیروزی یکایک شما عزیزان، پذیرای نظرها، پیشنهادها و انتقادهای سازنده شما هستیم.

برقرار باشید

فاطمه مرادی - تهران

زمستان ۸۷

WWW.KETAB

«کلیات مسائل ادبی»

منابع آزمون کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی، در بخش کلیات مسائل ادبی، شامل موارد زیر است:

تاریخ ادبیات: دکتر ذبیح‌الله صفا، سبک‌شناسی: محمد تقی بهار، فنّ نثر: دکتر خطیبی، سبک خراسانی در شعر فارسی: دکتر محجوب، تاریخ ادبیات: ادوارد براون، ترجمه: دکتر مقدادی.

عروض و معانی و بیان: دکتر جلیل تجلیل، معانی و بیان: دکتر ذبیح‌الله صفا، بدیع: دکتر سیروس شمیسا، صناعات ادبی: دکتر جلال‌الدین همایی، المعجم فی معاییر اشعار العجم: شمس قیس رازی، عروض: دکتر وحیدیان کامیار و دستور زبان دکتر خیامپور.

البته با توجه به سؤالات طرح‌شده در آزمون‌های ده سال اخیر، درمی‌یابیم که علاوه بر این کتاب‌ها مطالعه کتاب‌های: دستور زبان فارسی ۱ و ۲ از: دکتر انوری و دکتر گیوی، نگاهی تازه به بدیع، از: دکتر شمیسا، نگارش و ویرایش: دکتر سمعی، شناخت شعر: دکتر ناصرالدین شاه حسینی و غلط ننویسیم، از: دکتر ابوالحسن نجفی نیز ضروری به نظر می‌رسند.

در این مجموعه، کوشیده‌ایم تا مطالب ضروری و مهم کتاب‌های فوق را به صورت فشرده فراهم کنیم، بنابراین کلیات مسائل ادبی به پنج فصل، تقسیم شده است، که عبارتند از:

- ۱- عروض و قافیه
- ۲- معانی و بیان
- ۳- بدیع
- ۴- تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی
- ۵- دستور زبان

فهرست مطالب

فصل اول: عروض و قافیه

۱	۱-۱ عروض
۱۵	۲-۱ قافیه
۲۳	نکات کلیدی فصل اول
۲۴	تست‌های طبقه‌بندی شده فصل اول
۲۷	پاسخ تشریحی تست‌های طبقه‌بندی شده فصل اول

فصل دوم: معانی و بیان

۳۱	۱-۲ کلیات
۳۲	۲-۲ اصطلاحات مربوط به کلام بلیغ
۳۲	۳-۲ عیوب فصاحت
۳۳	۴-۲ جملات خبری
۴۰	۵-۲ جملات پرسشی
۴۳	۶-۲ جملات عاطفی
۴۳	۷-۲ جملات امری
۴۶	۸-۲ جملات عاطفی
۴۶	۹-۲ انشا
۴۷	۱۰-۲ ایجاز، اطناب، مساوات
۵۰	۱۱-۲ وصل و فصل
۵۱	۱۲-۲ بیان
۵۸	نکات کلیدی فصل دوم
۶۰	تست‌های طبقه‌بندی شده فصل دوم
۶۳	پاسخ تشریحی تست‌های طبقه‌بندی شده فصل دوم

فصل سوم: بدیع

۶۷	۱-۳ کلیات بدیع
۶۸	۲-۳ هنجار افزایی
۶۸	۳-۳ صامت و مصوت
۶۸	۴-۳ آوانویسی
۶۹	۵-۳ واک یا واج

۶۹	۶-۳ هجا یا بخش یا سیلاب
۶۹	۷-۳ بدیع لفظی
۷۸	۸-۳ بدیع معنوی
۹۴	نکات کلیدی فصل سوم
۹۵	تست‌های طبقه‌بندی شده فصل سوم
۹۸	پاسخ تشریحی تست‌های طبقه‌بندی شده فصل سوم

فصل چهارم: تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی

۱۰۱	۱-۴ وضع ادبی ایران در سه قرن اول هجری
۱۰۳	۲-۴ قرن چهارم (عصر سامانی و آل بویه) و نیمه اول قرن پنجم هجری
۱۰۵	۳-۴ قرن پنجم و ششم (دوره غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان)
۱۱۱	۴-۴ قرن هفتم و هشتم (از حمله چنگیز (۶۱۶) تا حمله تیمور (۷۸۲))
۱۱۷	۵-۴ قرن نهم (دوره تیموری) (۹۰۷ - ۷۸۲ ه.ق)
۱۲۰	۶-۴ آغاز قرن دهم تا میانه قرن دوازدهم (عهد صفوی) (۹۰۷-۱۱۴۸)
۱۲۷	۷-۴ از میانه قرن دوازدهم تا میانه قرن چهاردهم (دوره بازگشت ادبی)
۱۳۰	۸-۴ دوره مشروطه
۱۳۱	۹-۴ دوره معاصر
۱۳۸	نکات کلیدی فصل چهارم
۱۴۱	تست‌های طبقه‌بندی شده فصل چهارم
۱۴۳	پاسخ تشریحی تست‌های طبقه‌بندی شده فصل چهارم

فصل پنجم: دستور زبان فارسی

۱۴۷	کلیات
۱۴۷	۱-۵ اجزای سخن
۱۴۹	۲-۵ اسم
۱۵۴	۳-۵ صفت
۱۵۸	۴-۵ فعل
۱۶۴	۵-۵ قید
۱۶۴	۶-۵ حروف
۱۶۹	۷-۵ اصوات
۱۶۹	۸-۵ جمله (گفتار) و کلام (سخن)
۱۷۳	۹-۵ پساوند
۱۷۷	نکات کلیدی فصل پنجم
۱۷۹	تست‌های طبقه‌بندی شده فصل پنجم
۱۸۲	پاسخ‌های تشریحی تست‌های طبقه‌بندی شده فصل پنجم
۱۸۵	آزمون سراسری ۸۷
۱۸۸	پاسخ تشریحی آزمون سراسری ۸۷
۱۹۱	منابع